

Fillerin “Ölüm Yolları” Artıyor

Afrika orman fili için yol, ölüm demek. Bunu söyleyen, fil popülasyonlarının durumunu değerlendirmek amacıyla beş Afrika ülkesinden geçerek 68.000 kilometrekarelik bir alanı taramış bir araştırma ekibi. Ekibin iki yıl boyunca yaptığı incelemeler, ağaç kesimi için açılan orman yolları ve patikaların, kaçak avcılarının sayıları zaten hızla azalmakta olan orman fillerine erişmelerini kolaylaştırdığını gösteriyor.

1989 yılında yapılan son incelemede artık yalnızca Batı ve Orta Afrika'nın ormanlık alanlarında yaşamakta olan orman fillerinin (*Loxodonta africana*

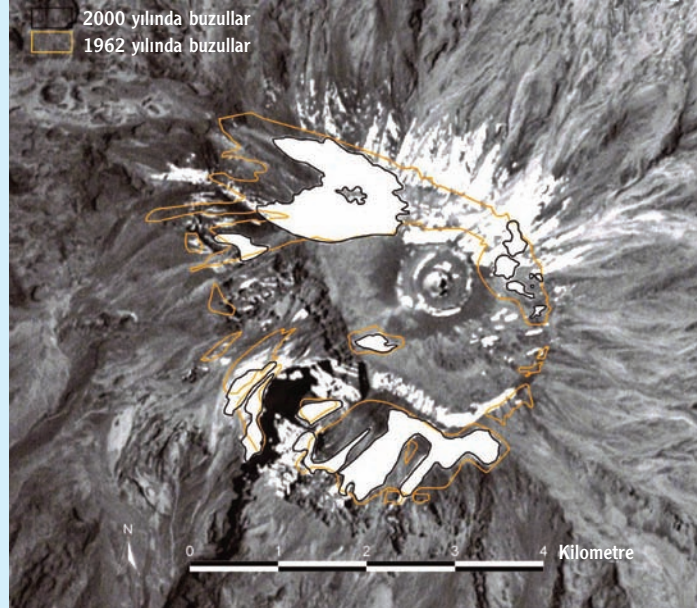
cyclotis) sayısı 172.400 olarak ortaya çıkmış. Yeni araştırmaysa daha çok dışkı yığınlarının ve avcılarının ortada bıraktığı fil leşlerinin sayımı gibi dolaylı ölçümlere dayanıyor. Bu şekilde saptanan popülasyon yoğunluğu birçok alanda, hatta bazı milli parklarda bile kilometrekare başına 0,6 ya da daha düşük. Dışkı yığınlarının, açılan yol ve patikalardan uzaklaştıkça belirgin biçimde arttığı, yaklaştıkça da azaldığı gerçeği, bu yolların yakınlarında çok sayıda bulunan dişleri alınmış fil ölüleriyle birleştiğinde, tabloyu açıkça gözler önüne seriyor. “Ağaç kesimi için açılan bu yolların, fildişi ve et peşindeki

kaçak avcılar tarafından da sıklıkla kullanıldığı konusunda hiç kuşkuymuz kalmadı” diyor ekipten biyolog Mike Fay. “Bir zamanlar geniş alanlara yayılmış olan bu filler, şimdi milli park ve koruma alanlarının gitgide derinlerine çekilerek, katillerinden kaçmaya çalışıyorlar. Ancak tür bireylerinin yine de hızla azaldığına tanık oluyoruz. Bunun nedeni de büyük ölçüde Çin ve Japonya’da fildişine olan talep, ve tabii iyi kalite fildişinin inanılmaz hızla yükselen fiyatı.” Kongo havzasında yer alan ve bölgede varlığını sürdürabilmiş en geniş doğal alan olan Minkebe Milli Parkı’nın yaklaşık 22.000 file evsahipliği yaptığı tahmin edilmekte. Ancak kötünün kötüsü var. Bu sığınakların bile, artan kaçak kesimler ve orman yolları sonucunda, çok yakında birer katliam alanına dönüşmesi, araştırmacılara göre büyük bir olasılık.

National Geographic News, 3 Nisan 2007
ScienceNow Daily News, 6 Nisan 2007

Kilimanjaro’nun Buzları

Düşleriniz arasında Kilimanjaro’nun karlarını görmek de varsa, bunu gerçekleştirme süreniz, Avusturya’nın Innsbruck Üniversitesi araştırmacıları tarafından 20 yıldan 40 yıla uzatıldı. Küresel ısınmanın 20 yıl içinde Kilimanjaro’yu bütün karından buzundan edeceği endişeleri, araştırmacılara göre biraz fazla kötümser. Yürekleri ne kadar hafifletir bilinmez ama, meteoroloji verileri ve bilgisayarlı simülasyon çalışmaları, Kilimanjaro buzunun, varlığını büyük olasılıkla 2050’lere kadar koruyacağını gösteriyor. “Oluşturduğumuz farklı türden modeller, plato buzullarının 30-40 yıl kadar sonra kaybolmuş olacağını gösteriyor” diye anlatıyor araştırmacılardan Georg Kaser. “Ancak yamaç buzullarının daha uzun süre

dayanacağını düşünüyoruz.” Dağdaki buz miktarı, Hint Okyanusu’ndan gelen nemli hava atımlarına bağlı. Bu atımların sıklığı 1800’lerden bu yana azalmakta; buz alanlarının korunmasında rol oynayan düzenli kar yağışlarına bel bağlamaksa, eskisine kıyasla çok daha kuru bir iklime sahip Doğu Afrika için fazla iyimser kaçıyor. 1900’lü yıllarda

yamaçlar ve platodaki toplam buz alanı 8-9 kilometrekare yayılım gösterirken, günümüzde bu rakam 2,5’a düşmüş durumda. Thomas Moelg isimli bir başka araştırmacıysa “Kilimanjaro buz örtüsünde azalma, en az 100 yıldır var. Ama süreci denetleyen fiziksel mekanizmalara ancak şimdi hakim olabiliyoruz” diyor. Çalışmanın temel vurgusu, buz azalmasının sıcaklık artışından çok, yağış yokluğuna bağlı olduğu.

Bunun da ötesinde, kaybolan buzun 2/3’ünün “süblimasyon” (kar ve buzun doğrudan su buharına dönüşümü) yoluyla doğrudan atmosfere geçtiği iddia ediliyor. Sonuçta Kilimanjaro buzlarının “erimesi” değil, “buharlaştırılması” sözkonusu.

BBC News, 17 Nisan 2007